

Щур Р.І., Мацьків В.В., Білий М.М. Формування інвестиційного ресурсу структурної модернізації національної економіки як фактору відновлення в післявоєнний період. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2023. Вип 19. Т.1. С.270-277. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.1.19.270-277>.
3. Лещинський В.П. Загальна економічна ефективність та її вплив на розвиток інноваційного потенціалу галузей та регіонів. *Державне будівництво*. 2016. №2. С.1-6.
4. Крамаренко І.С., Войт Д.С., Кравець Л.О. Ефективність використання інвестиційного потенціалу національної економіки у контексті впливу на економічне зростання. *Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки*. 2019. № 1. С. 403-412.

Глібова В.Д., здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Науковий керівник: Дерій Ж.В., д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки, обліку і оподаткування
Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЧИТАННЯ І РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Ключові слова: читання, книги, розвиток економіки, мислення, ВВП.

Як часто людина ХХІ століття замислюється над цінністю читання і книжок взагалі? На це риторичне запитання кожен може відповісти сам для себе.

Звертаючись до міфології, історії, мистецтва ми знаходимо безліч прикладів впливу книг на людство: Александрійська бібліотека, відома як одне з семи див світу (втрачена, напівміфічна, але ж не менш велична), або ж саме знищення книжок американський письменник Рей Бредбері вважав однією з ознак анти утопічного суспільства, яку він опис у романі «451 градус за Фарингейтом» (температура плавлення паперу). Якщо ж не занурюватися у мудрість минулого, то можна навести цілком життєвий і дійсно надихаючий приклад: якщо спитати успішних людей, які самі себе створили, то майже кожен відповість, що у вільний час вони займаються або спортом, або читають книжки, бо спорт загартує тіло, а читання – розум.

До другої половини ІХХ ст. Книжки, як і саме вміння читати і було привілеєм заможних верств населення: це був символ заможності, успіху, сили і влади, як і освіта в цілому. Найбільшими читачами були на той час країни Європи, які диктували політичний та економічний устрій не тільки на материку, а й у всьому світі. Після промислового перевороту 1860-х років читання і освіта взагалі стали набагато доступнішими для бідних верств суспільства і всі масово почали читати. Це стало однією з причин швидких темпів науково-технічного прогресу і усіх сфер життя людства. Економіка не була виключенням.

За результатами онлайн-опитуваннями [1], проведеним у 2017 році, у якому взяли участь 22 тисячі читачів віком від 15 років з 17 країн, а саме з Аргентини, Австралії, Бельгії, Бразилії, Канади, Китаю, Франції, Німеччини, Італії, Японії, Мексики, Нідерландів, Росії, Південної Кореї, Іспанії, Великобританії і США. Опитування свідчить, що 30% опитаних читає книги щодня, 29% - принаймні один раз на тиждень. Раз на місяць читає 17% опитаних, 18% - ще рідше. При цьому 6% респондентів зазначили, що не читають взагалі. Що стосується географічної приналежності, Китай посідає найвищу сходинку за кількістю людей, які читають книгу щодня – 36%, також високий відсоток має Іспанія та Великобританія (по 32%), США та Італія (по 30%). Нідерланди і Південна Корея є країнами, великий відсоток читачів яких зазначили, що вони ніколи не читають книг. Родини з високим рівнем доходу частіше читають книги, ніж сім'ї з низьким доходом. Також результати показують, що жінки є активнішими читачами, ніж чоловіки [1]. Ці результати вказують, на те, що найбільше читають саме громадяни найбільш економічно розвинених і стабільних країн. Так чи дійсно є зв'язок між економічним розвитком і рівнем читання? У колишньому СРСР вважали, що так: саме тому вони намагалися підвищити рівень читання, або ж просто його статистику, змушуючи людей масово виписувати книжки і журнали. Звісно у вік інтернету нам це не є необхідним, та чи змінилось значення читання для економічного і науково-технічного прогресу?

Більш свіже дослідження 2023 року [2] взяло за мету проаналізувати скільки ж часу витрачають в середньому жителі країни на читання впродовж тижня. Лідери цього почесного рейтингу виглядають наступним чином: Індія – 10:42; Таїланд – 09:24; Китай – 08:0; Філіппіни – 07:36; Єгипет – 07:30; Чехія – 07:24; Росія – 07:06; Швеція – 06:54; Франція – 06:54; Угорщина – 06:48; Саудівська Аравія – 06:48; Гонконг – 06:42; Польща – 06:30; Венесуела – 06:24; Південна Африка – 06:18; Австралія – 06:18; Індонезія – 06:00; Аргентина – 05:54; Туреччина – 05:54; Іспанія – 05:48 [2]. Якщо проаналізувати ці дані, без особливих зусиль можна помітити певну закономірність: майже всі країни у цій «Великій читацькій двадцятці» знаходяться у фазі активного економічного розвитку і диктують вектор розвитку усім іншим країнам світу. Символічно, що безперечними лідерами списку є саме країни азійського регіону, які не тільки зараз є не тільки головними експортерами високотехнологічних новинок на світовий ринок, а ще з давніх-давен асоціюються з драконами. Драconi ж у свою чергу, на відміну від слов'янської міфології, у східних міфах виступали одним з символів мудрості. А що краще навчає нас життєвої мудрості, ніж книжки?

На 2023 рік рейтинг країн з найбільшим показником ВВП виглядає наступним чином: США, Китай, Японія, Німеччина, Сполучене Королівство, Франція, Індія, Італія, Бразилія, Канада, РФ, Південна Корея, Австралія, Іспанія, Мексика, Індонезія, Нідерланди, Саудівська Аравія, Туреччина, Швейцарія [3]. Співставивши цей рейтинг і два рейтинги, наведені вище, можна чітко прослідкувати закономірність: країни – лідери світу за читанням належить до країн-лідерів за показником ВВП.

Стосовно нашої рідної країни під впливом пандемії Covid-19 і повномасштабної війни, одним з символів, якої стали відключення світла, українці почали читати вдвічі більше [4]. Так, за даними дослідження частка тих, хто використовує щоденне читання як одну з форм дозвілля у 2023 році зросла до 17%, для порівняння – у 2020 році вона становила лише 8% [4]. Причому позитивною зміною є те, що найактивнішими читачами в Україні є не тільки категорія людей старше 60 років, а люди 18-29 років. А саме молодь є рушієм економіки і від її мислення залежить вектор розвитку. Ця перспектива не може не радувати, вже це може бути одним з індикаторів нашого майбутнього економічного розвитку і добробуту.

Отже, аргументи наведені вище свідчать про нероздільний зв'язок рівня читання в країні і її економічний розвиток, адже читання стимулює і розвиває мислення, уяву і ерудиція людини, а це «три кити» на, яких стоїть прогрес. Хоча, тут навіть не треба заглиблюватися в першоджерела, адже якби у 1776 році Адам Сміт не випустив свою книгу «Дослідження про природу і причини багатства народів» хіба сучасна економіка була б такою, як вона є? Тому у сім нам треба більше читати, адже не дарма ж успішні люди світу надають перевагу саме книжкам і навіть тих, хто не планує будувати власну імперію, а просто планує побудувати щасливу родину теж не буде зайвим читання, адже саме любов до книг була однією з рис Елізабет Берет, якою вона причарувала свого Містера Дарсі...

Список використаних джерел: 1. *Видавництво Старого Лева*. (2017, 29 березня). «В якій країні читають найбільше. Нове дослідження». URL: <https://starylev.com.ua/news/v-yakiy-krayini-chytayut-nauybilshe-nove-doslidzhennya>. 2. *Dail Lviv*. (2023, 13 вересня). *Українці не ввійшли до списку 30 країн, де читають по кілька хвилин на тиждень*. URL: <https://dailylviv.com/news/kultura/ukrayintsi-teper-malo-chytayut-knyzhok-115128>. 3. *ZhujWorld*. (2023). «Рейтинг країн за рівнем ВВП». URL: <https://uk.zhujworld.com/largest-gdp/>. 4. *Рубрика*. (2023, 14 жовтня). «Під час повномасштабної війни українці почали читати суттєво більше, – результати дослідження». URL: <https://rubryka.com/2023/10/14/pid-chas-povnomasshtabnoyi-vijny-ukrayintsi-pochaly-chytaty-suttyevo-bilshe-rezultaty-doslidzhennya/>